

Postopek pri volitvah organov delavskega upravljanja in vplačilo taks

Vprašanje: V postopku za izvedbo volitev organov upravljanja podjetij se volilni organi in posamezni člani kolektivov obračajo pismeno na državne organe. Postavljajo vprašanje, ali so dolžni plačati takse za vloge oziroma ali so dolžni plačati takse za odločbe državnih organov, ki jih ti ob tej priložnosti sprejmejo.

Odgovor: Na to vprašanje ni izrecnega odgovora niti v zakonu o taksah niti v posebnih predpisih, s katerimi je reguliran postopek za volitve delavskih svetov in upravnih odborov podjetij.

Volitve organov upravljanja podjetij po delovnih kolektivih so vsako leto na temelju naslednjih predpisov: 1. osnovnega zakona o upravljanju državnih gospodarskih podjetij in višjih gospodarskih združenj (»Službeni list FLR«, številka 43/50), 2. zakona o volitvah delavskih svetov gospodarskih organizacij (»Službeni list FLR«, št. 1/52), 3. navodila za izvajanje volitev delavskih svetov in upravnih odborov gospodarskih podjetij (»Službeni list FLR«, št. 5/52) in 4. pojasnila glede ugotavljanja volilne pravice za volitve delavskih svetov (»Službeni list FLR«, št. 9/52).

Intervencije državnih organov, do katerih pride na temelju gornjih predpisov v zvezi z volitvijo organov upravljanja, so:

a) okrajno sodišče sprejme odlok o sestavi volilne komisije in jo potrdi;

b) sindikalna organizacija in vsak član kolektiva podjetja lahko vloži pri okrajnem sodišču priliziv proti sestavi volilne komisije;

c) vsak predlagatelj kandidatne liste lahko vloži pritožbo na okrajno sodišče zaradi zavrnitve te liste po volilni komisiji, sodišče pa lahko ob tej priložnosti sprejme sklep, s katerim razveljavi odlok volilne komisije in potrdi kandidatno listo;

č) volilna komisija obvezno predloži pristojnemu ljudskemu odboru poročilo o rezultatu glasovanja;

d) pritožbo okrajnemu sodišču zaradi nepravilnosti posameznih volilnih postopkov ali volitev sploh lahko vložijo: pristojni ljudski odbor, javni tožalec, sindikalna organizacija podjetja, kakor tudi vsak kandidat ali predlagatelj kandidatne liste. V zvezi s pritožbo lahko sodišče sprejme odlok o delno ali popolnem razveljavljenju volitev delavskih svetov.

Podobne so možnosti tudi ob pritožbah v zvezi z volitvami upravnih odborov podjetij.

Iz tega je razvidno, da se v postopku za izvajanje volitev organov upravljanja podjetij obvezno ali fakultativno pojavljajo določena pisanja in dejanja, ki so v načelu podvržena taksam.

Kakor smo dejali, v predpisih o volitvah organov upravljanja ni nobene določbe, s katero bi bilo urejeno vprašanje teh taks. Zato je treba to vprašanje rešiti z analogno uporabo splošnih določb zakona o taksah in pravnih pravil o sodnih taksah.

Prej omenjena pisanja so sestavljena iz vlog in odlokov, ki jih okrajno sodišče sprejme v nespornem postopku. Torej bi prišlo po poštev plačilo ustreznih taks za vloge in omenjene odloke sodišča.

Po 6. čl. 1. točke zakona o taksah se taksa ne plača za vloge, ki se podajajo državnim organom v javnem interesu. Na temelju 8. čl. oddelka B 1. stavka pravnih pravil o sodnih taksah se ta oprostitve od administrativnih taks pri upravnih organih izvaja tudi v postopkih pri sodiščih.

Ker pa se vse prej našteje vloge vlagajo po ukazu predpisov in v javnem interesu — ki je v pravilni izvedbi volitev —, mislimo, da so te na temelju citiranih predpisov taks proste.

Kar se tiče v nespornem postopku sprejetih sodnih odlokov so podvrženi taksi samo, kolikor so kot taki izrecno omenjeni v tarifnem delu pravnih pravil o sodnih taksah. Ti odloki so taksativno našteji v tarifi. Ker pa med njimi ni prej omenjenih sodnih odlokov v zvezi z izvajanjem volitev organov upravljanja podjetij, je naše mnenje, da za te odloke prav tako ni treba plačati taks. Podobno je tudi stališče zveznega državnega sekretariata za finance, katerega pojasnila o taksah so obvezna.

Nadomestilo za škodo, ki jo utrpijo kmetijska posestva zaradi poplav

Vprašanje: Kmetijsko posestvo je imelo lani zaradi poplave škodo in je prošlo za nadomestilo. Po zaključnem računu za lansko leto pa se je izkazalo, da je posestvo končalo poslovanje z večjo izgubo, kakor znaša škoda. Kakšne možnosti ima posestvo glede na veljavne predpise, da izkazano izgubo pokrije?

Odgovor: Pri proučevanju tega primera je treba upoštevati določbe dveh različnih predpisov: eden je uredba o kritju izgub, ki jih kmetijske organizacije utrpijo zaradi izrednih poplav in podzemeljskih voda (»Služb. list FLR«, št. 20/56, dopolnitev »Služb. list FLR«, št. 24/57), drugi pa odlok o dajanju kreditov za kritje negativne razlike pri razdelitvi skupnega dohodka kmetijskih organizacij (»Službeni list FLR«, št. 25/57). Po navedeni uredbi lahko kmetijska organizacija, ki utrpí škodo zaradi poplave ali podzemeljskih voda, zahteva, da se ji ta škoda ugotovi po določenem postopku in nadomesti iz sredstev občine ter zveze. Praviloma bi moralo nadomestilo škode pokriti ne samo nastalo izgubo (negativno razliko), temveč tudi omogočiti gospodarski organizaciji, da izvrši normalen obračun poslovanja v tem letu, kar pomeni, da ji omogoči poleg zaslužba tudi odvajanja v njene sklade.

Primer, ki je opisan v vprašanju, je izjemen, ker je negativna razlika nastala predvsem iz drugih vzrokov, a ne zaradi poplave. Škoda, nastala zaradi poplave, je samo del izgube tega kmetijskega posestva, tako da ostane tudi po nadomestilu te škode del nepokrite negativne razlike. V tem primeru lahko kmetijska organizacija samo za ta preostali del, ki ga dobimo, če od skupne negativne razlike odštejemo višino priznane škode, izkoristi možnosti odloka o dajanju kreditov za kritje negativnih razlik.

Vprašanje: Kako se plačuje davek na dohodke, ki jih imajo kmetje od prevažanja drv, gradbenega in drugega materiala (od prevažanja za plačilo voznine)?

Odgovor: Na dohodke, ki jih imajo kmetje od prevoza drv, gradbenega in drugega materiala, to je od prevozniske dejavnosti kot stranske dejavnosti v kmetijstvu se plača dohodnina, če dobijo te dohodke od državnih organov in ustanov, gospodarskih, združnih in družbenih organizacij ter privatnih oseb, ki so dolžna voditi poslovne knjige.

Stopnja davka na te dohodke znaša 25 odstotkov. Davčni zavezanci so kmetovalci, ki opravljajo prevozniske usluge, izplačnik dohodkov pa je dolžan obračunavati in odtegniti ustrezní znesek davka in ga v 7 dneh po izplačilu dohodka vplačati na ustrezní račun pri Narodni banki v korist občinskega ljudskega odbora, na katerega področju je izplačilna blagajna.

Če opravljajo prevozniske usluge osebe, ki se ukvarjajo s prevoznijstvom kot samostojnim poklicem, tedaj se na te dohodke plača dohodnina na temelju odmere po prijavi. Izplačnik dohodka v tem primeru ni dolžan odtegniti davek po 118. členu uredb od dohodnine, temveč bo ravnal po ukazu o plačilu davka pri izplačilu računov zasebnim osebam, to je izplačnik dohodka ne sme izplačati računa, katerega znesek presega 6000 din, če račun ni poprej registriran pri pristojni upravi dohodkov občinskega ljudskega odbora.

Če so osebe, ki opravljajo prevozniske usluge, lastniki voz in konj, s katerimi opravljajo prevozniske usluge, izplačniki dohodkov ne morejo nadomestila za izvršitev prevozniske usluge deliti na plačilo prevozniku in na nadomestilo za najem voz ter konj, plačo prevoznika pa imeti za dohodek iz delovnega razmerja ter na ta znesek ne zaračunavati davka, kakor so to nekatere gospodarske organizacije pogrešno delale. To zato, ker ni mogoče imeti za delovno razmerje opravljanje transportnih uslug z lastno vprego in vozom. V takih primerih je treba torej plačati dohodnino na skupni znesek dobljenega nadomestila v skladu s tem, ali se prevozniska dejavnost opravlja v obliki samostojnega poklica ali kot postranska dejavnost v kmetijstvu. Od tega je odvisna tudi obveznost plačila prometnega davka. Če se namreč prevozniska dejavnost opravlja v obliki samostojnega poklica, se na sprejeto nadomestilo plača razen dohodnine tudi ustrezní prometni davek po tar. številki 9 tarife B prometnega davka po stopnji 20 odstotkov, medtem ko se na dohodke od prevozniske dejavnosti v kmetijstvu ne plača prometnega davka.

Tu pa je treba poudariti, da se dohodki od transportnih uslug (prenos drv, gradbenega materiala in dr.), ki se opravljajo s tovornimi živalmi: s konji, osli in mezgi ne štejejo kot dohodki od prevozniske dejavnosti kot stranske dejavnosti v kmetijstvu, temveč kot posebna vrsta dohodkov, ki jih realizirajo kmetovalci z opravljanjem uslug državnim organom in ustanovam, gospodarskim, združnim in družbenim organizacijam. Na dohodke od opravljanja teh uslug se plača dohodnina z odtegnitvijo pri izplačilu dohodka, če se prejemniki teh dohodkov ne ukvarjajo s prenosom drv in drugega materiala kot samostojnim poklicem in če nimajo stalnega obrata. Tudi davek se plača po stopnji 20 odstotkov.